

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

A V I Z

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (nr.95 din 24.03.2022)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996 și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și comunică următoarele.

Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de *inițiativă legislativă* a Guvernului Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea nr.178 din 23.03.2022, conform prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului. ***Proiectul de lege se solicită a fi examinat în mod prioritar de către Guvern, conform art.43 din Regulamentul Parlamentului.***

2. *Obiectul de reglementare* a proiectului de lege sunt normele de modificare la 6 acte normative: Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei; Codul fiscal nr.1163/1997; Legea nr.62/2008 privind reglementarea valutară; Codul Contravențional nr. 218/2008; Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică; Legea nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

3. Potrivit Notei informative, proiectul legii vine să actualizeze reglementările adoptate în baza Capitolului 9 a Acordului de Asociere RM-UE, domeniul serviciilor financiare, în special art.61 care prevedea armonizarea legislației naționale la regulile impuse de Directiva 2007/64/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne (în continuare - Directiva 2007/64/CE). Directiva 2007/64/CE a fost abrogată și înlocuită, fiind adaptată la noile cerințe în domeniu prin Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne (în continuare - Directiva (UE) 2015/2366). Astfel, ca o acțiune de continuitate și de stabilire a unei dezvoltări uniforme raliată la standardele europene, se impune necesitatea transpunerii noii Directive (UE) 2015/2366 și stabilirea unui cadru juridic armonizat, care ar trebui să conducă la o mai mare eficiență și transparență a domeniului serviciilor de plată în ansamblu, sporind în același timp încrederea consumatorilor într-o piață armonizată a plăților.

4. Conform obiectului juridic de reglementare *proiectul de lege se atribuie la categoria legilor organice, adoptarea cărora ține de competența Parlamentului*, potrivit art.10 din Legea nr.100/2017 și art.72 din Constituție.

5. *Proiectul de lege a fost elaborat de Banca Națională a Moldovei*, iar conform prevederilor pct.40 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, este *promovat de Ministerul Finanțelor*.

6. *Referitor la procedura de înaintare a proiectului de lege spre examinare în Parlament*, menționăm că la înregistrarea proiectului de lege în Parlament conform art.48 din Regulamentul Parlamentului, au fost prezentate toate documentele necesare prevăzute de Legea nr.100/2017 și pct.45 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene aprobat prin H.G. nr.1171 din 28.11.2018 și corespunde rigorilor tehnico-juridice și redacționale de bază.

7. La definitivarea proiectului de lege se va ține cont de faptul că la examinare în Parlament se află proiecte de legi pentru modificarea unor acte normative, care pot conține norme de modificare la unele acte normative propuse spre modificare în proiectul de lege supus avizării (a se vedea proiectul de lege nr.107/2020, Art.I referitor la art.10 alin.(2) al Legii nr.548/1995).

Obiecții de ordin tehnico-juridic și redacțional

1. În textul proiectului de lege numerotarea subdiviziunilor structurale din articolele supuse modificării (cu cifre arabe și o paranteză și cu litere mici și o paranteză) urmează a fi omise, ținând cont de uzanțele tehnico-juridice. Observăm lipsa unei uniformizări structurale în situația în care nu toate normele de modificare ale subdiviziunilor structurale ale articolelor supuse modificării sunt numerotate în mod identic. Totodată, deși numerotarea respectivă se explică prin normele de trimitere din dispozițiile finale și tranzitorii prevăzute la **art.VII** din proiect, care stabilesc date diferite de intrare în vigoare, sugerăm substituirea acestora cu norme juridice de referință la articolele concrete și subdiviziunile structurale ale acestora întru asigurarea accesibilității și certitudinii de reglementare, precum și pentru evitarea riscurilor de interpretări eronate în procesul de aplicare. (A se vedea în acest sens dispozițiile finale și tranzitorii ale legilor de modificare și completare a unor acte normative ce stabilesc politica bugetar-fiscală).

Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei

2. La pct.3, în scop de rigoare redacțională propunem expunerea denumiri art.49¹ în redacție nouă.

Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică

3. La **art.2**, alin.(1¹) sintagma "Banca Națională" se va substitui cu sintagma "Banca Națională a Moldovei", deoarece doar de la art.5 alin.(1) lit.e) se utilizează redacția prescurtată.

4. În toate celelalte cazuri ce urmează după art.5 alin.(1) lit.e), utilizarea în text a sintagmei Banca Națională a Moldovei (cu excepția normelor de trimitere la Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei); se va utiliza sintagma *Bancă Națională* la cazul respectiv.

4. La alin.(2) pct.11) lit.a) condiția de dobândire de bunuri sau servicii "cu amănuntul..." urmează a fi explicată și argumentată, cu referire la Directiva nr.2015/2366, întru evitarea unor tălmăciri diferite.

5. Întru evitarea unor tălmăciri diferite și contradictorii în procesul de aplicare, urmează a se preciza la lit.a) și la lit.b) limitele determinate pentru rețelele de comercianți și/sau prestatori de servicii și pentru gama de bunuri sau servicii. Nu este clar cine și conform cărei proceduri aplicabile va oferi aprecierea limitelor respective de aplicare a prezentei legi față de anumite operațiuni sau de exceptare de la aplicarea acesteia. În cazul în care se au în vedere normele concrete din prezenta lege, cum ar fi cele propuse la art.2² și art.2³, textul se va completa cu norme de trimitere concrete.

La art.2¹:

6. La alin.(5) norma de reglementare a faptei contravenționale necesită a fi redactată în stilul corespunzător, descrierea încălcării începând cu acțiunea ce constă în desfășurarea activităților menționate la alin.(1) fără notificarea Băncii Naționale (în continuare - BNM).

7. Conform uzanțelor tehnicii legislative și pct.16 din Metodologia de tehnică legislativă aplicată la redactarea proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Biroului permanent nr.3/2022, sintagma „*al Republicii Moldova*” din denumirea codurilor se exclude atât în cazul referinței cât și în cazul trimiterii la un element structural al codului.

Această obiecție este valabilă pentru toate cazurile similare din textul proiectului de lege.

8. La alin.(3) referitor la textul "organul constatator relevant", atenționăm că Codul contravențional nu utilizează asemenea noțiune, fiind indicată "autoritatea competentă să soluționeze cauzele contravenționale" sau noțiunea de "agent constatator", care se utilizează în cazul unui reprezentant al autorității respective.

9. **La art.2²** urmează a fi concretizate cuvintele "perioada de gestiune" în scop de rigoare juridică și redacțională, precum și pentru a exclude tălmăcirile diferite. Considerăm că proiectul de lege urmează să definească noțiunea de *perioadă de gestiune* în sensul legii respective, cu utilizarea unei norme de trimitere la Legea contabilității și raportării financiare nr.287/2017, după caz.

10. **La art.2² alin.(4) și la art.2³ alin.(3)** dreptul BNM de a solicita prezentarea de documente și informații suplimentare pentru verificarea plenitudinii și veridicității documentelor și a informațiilor prezentate conform alin.(1) în termenul stabilit de BNM, are caracter discreționar, permite aprecieri subiective și comportă riscuri de coruptibilitate. Întru respectarea principiilor predictibilității, transparenței și accesibilității actului normativ, lista documentelor și informațiilor prezentate urmează a fi aprobată prin act normativ.

11. **La art.2² alin.(3)** cu referire la documentul "*opinia*" emis de BNM și valoarea juridică a acestuia în raport cu efectele juridice de ordin procedural neclare ce urmează a fi produse necesită a fi precizat, ținând cont de reglementările cadrului normativ în vigoare.

Considerăm că normele de reglementare în redacția proiectului de lege nu corespund celor trei criterii de calitate a normei menționate de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr.26/2010. Curtea a stabilit, că „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să

prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...]”.

La art.2⁴:

12. La alin.(1), textul normei urmează a fi revăzut sub aspect redacțional în sensul expunerii acestuia în stilul și limbajul normei de interdicție.

La art.7:

13. La alin.(7) textul ”alte acte normative aplicabile acestui raport” necesită a fi revăzut și concretizat în scop de rigoare juridică și redacțională.

14. La alin.(8) reglementează competența BNM de *avizare prealabilă a lansării*, conform procedurilor stabilite în actele sale normative a activității de prestare a serviciilor de plată de către prestatorii de servicii de plată. Norma juridică propusă urmează a fi explicată și concretizată pentru a nu permite interpretări diferite în procesul de aplicare.

Urmează a se concretiza competența, procedura de reglementare, precum și de exercitare a supravegherii respectării cerințelor minime de securitate și gestiune a riscurilor aferente sistemelor informatice prin intermediul cărora se prestează servicii de plată de către prestatorii de servicii de plată pe tot parcursul desfășurării activității prestatorilor de servicii de plată.

15. **La art.9 alin.(3)** necesitatea normei propuse în proiect urmează a fi explicată și argumentată suplimentar, ținând cont de principiul nediscriminării și tratamentului egal al subiecților legii ce activează în condiții similare. Ori, restricțiile impuse pentru societatea de plată cu sediul în Republica Moldova poate fi constituită doar sub formă de organizare juridică de societate pe acțiuni sau de societate cu răspundere limitată spre deosebire de alte forme de organizare în cazul unei sucursale a societății de plată cu sediul în străinătate.

16. **La art.14 alin.(6)** urmează a fi concretizat termenul pentru lichidarea neajunsurilor, întru evitarea unor tălmăciri diferite în raport cu riscurile de abordare discreționară în procesul de aplicare a normei.

Această obiecție este valabilă și pentru norma propusă la art.16¹ alin.(5²) și alin.(6).

17. **La art.27 alin.(13)**, fraza ”Banca Națională nu este încredințată că... se întrunesc condițiile și/sau informațiile prezentate”, urmează a fi revăzută și concretizată în scop de rigoare juridică, precum și întru excluderea unor tălmăciri diferite și contradictorii privind caracterul ambiguu și discreționar al normei de reglementare.

18. Considerăm necesar de a corela modificarea de la pct.42 din proiect efectuată la **art.37** din Legea nr.114/2012 cu prevederile art.51 alin.(1) din legea respectivă.

19. Cu referire la completarea **art.38** cu alineatul nou (1¹), nu este clară diferența dintre textul ”înainte ca utilizatorul serviciilor de plată să devină parte la un contract” de la alin.(1) și textul ”înainte de inițierea plății” de la alin.(1¹). Pentru a înțelege corect necesitatea normei propuse și asigurarea unei aplicabilități corecte sub aspect procedural, aceasta urmează a fi explicată suplimentar.

La lit.a) a alin.(1¹), de exclus cuvintele ”relevantă pentru comunicare”, ca fiind de prisos și de a redacta conform regulilor gramaticale.

20. La **art.42 alin.(1) pct.5 lit.e)** din proiect nu este clară necesitatea de substituire a cuvântului "neexecutarea", luând în considerație prevederile art.70. Mai mult ca atât, nici nota informativă nu conține explicații pe marginea modificării în cauză.

21. În contextul normelor de modificare propuse în proiect la art.44, observăm că normele de trimitere conținute în articolul respectiv nu corespund principiului de legiferare stabilit la art.3 alin.(1) lit.e) din Legea nr.100/2017 care prevede că, la elaborarea unui act normativ este necesar de a asigura transparența, publicitatea și accesibilitatea legii. Astfel, considerăm necesar de a reformula textul "În cazul aplicabil, conform art.42 alin.(1) pct.6) lit.a)" de la **art.44 alin.(2)** din Legea nr.114/2012. Mai mult ca atât, potrivit prevederilor art.55 alin.(3) din Legea nr.100/2017, nu se admite trimiterea la o altă normă de trimitere.

22. De asemenea, nu este clară necesitatea completării **alin.(4) al art.44** din legea supusă modificării, în cazul în care din textul alineatului clar reiese că se au în vedere "modificările survenite cu privire la rata dobânzii sau la cursul valutar". Necesitatea normei de completare urmează a fi argumentată, deoarece sensul inițial nu se modifică, dar textul se supraaglomerează fiind admise repetări inutile.

23. La **art.47 alin.(1)** cuvintele "fără întârzieri nejustificate" pot fi interpretate abuziv și poartă un caracter coruptibil. La fel, este de menționat că potrivit Legii nr.100/2017, terminologia utilizată în actele normative trebuie să fie constantă. În acest context, atragem atenție că la **art.48 alin.(1)** din Legea nr.114/2012 se prevede că prestatorul de servicii de plată al beneficiarului plății îi furnizează informații "fără întârziere".

24. Întru evitarea diferitor interpretări și respectarea cerințelor de tehnică legislativă în partea ce ține de accesibilitatea legii, considerăm necesar de a concretiza cuvintele "în alt fel" prevăzute pentru completarea **art.50 alin.(4)** din Legea nr.114/2012.

25. Întru asigurarea preciziei actului normativ și respectarea art.63 alin.(2) din Legea nr.100/2017 care prevede că modificările aduse actului normativ trebuie să se integreze armonios în actul respectiv, asigurându-se unitatea de stil și de terminologie, precum și succesiunea firească a elementelor structurale, considerăm în tot textul **art.51** din proiect în normele de trimitere modificarea alineatelor necesită a fi concretizată prin indicarea și numărului articolului vizat.

26. La **art.52³ alin.(2) lit.c)** nu este clar sensul noțiunii de "sesiune de comunicare", cât durează și ce include aceasta. Considerăm că este necesar de a prevedea noțiunea în sensul prezentei legi sau al articolului menționat.

Mai mult ca atât, **art.52³ alin.(2) lit.c)** necesită a fi redactat întru respectarea prevederilor art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017, potrivit căruia conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc.

27. Considerăm că norma propusă pentru **art.58 alin.(2) lit.d)** din Legea nr.114/2012 nu este relevantă, nefiind clar cum se va aplica în situația în care prestatorul de servicii ar solicita autentificarea strictă, iar banii ar fi furați prin metoda contactless payments cu utilizarea unui terminal de plata POS portabil (prin care nu se solicită o autentificare strictă), și în asemenea caz se va crea situația în care plătitorul nu va mai avea dreptul să revendice suma.

28. Dispoziția de modificare a **art.72 alin.(1)** va prevedea că alineatul se completează "în final".

29. În completarea **art.84 cu alin.(3)** se utilizează noțiunea de "sucursalele societăților emitente de monedă electronică străine". Întru respectarea art.54 din Legea nr.100/2017 care prevede utilizarea unei terminologii constante în actele normative, propunem substituirea noțiunii menționate cu noțiunea de "sucursalele societății de plată din alt stat" utilizată la art.171 și art.75 alin.(1) lit.b) cu care s-a completată, prin proiect, Legea nr.114/2012.

30. Cu referire la completarea **art.84 cu alin.(4)**, menționăm că, textul alineatului nu se încadrează în conținutul articolului.

31. Din proiect nu este clar după care cuvinte se vor exclude cuvintele „în calitate de prestatori de servicii de plată” la **art.94 alin.(1) lit.c)** din Legea nr.114/2012, luând în considerație că sunt prevăzute de două ori.

32. **La art.VII**, prevederile alin.(1) și (2) necesită a fi redactate reieșind din norma art.55 alin.(3) din Legea nr.100/2017, care prevede că nu se admite trimiterea la o altă normă de trimitere.

33. În corespundere cu rigorile de tehnică legislativă aplicate legislației în vigoare, alin.(5) al art.VII din proiect va avea următoarea redacție:

"Banca Națională a Moldovei, în termen de un an de la data publicării prezentei legi:

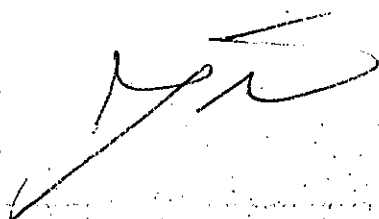
a) va aduce actele sale normative în vigoare în concordanță cu prevederile care intră în vigoare conform alin. (1);

b) va adopta actele normative necesare punerii în aplicare a prevederilor care intră în vigoare conform alin. (1)".

În același mod se va redacta și alin.(6) al art.VII din proiect.

34. Cu referire la ultimul alineat din proiectul de lege, considerăm că acesta este de prisos și nu se încadrează în prevederile unei legi de modificare. Efectuarea trimiterilor la părțile structurale a unui act normativ se face în corespundere cu prevederile Legii nr.100/2017.

Proiectul de lege poate fi supus examinării în cadrul ședinței plenare a Parlamentului, conform procedurii regulamentare. Oportunitatea adoptării acestuia ține de competența exclusivă a Legislativului.

Șef Direcție generală
Ion CREANGĂ

Executori:

I. Gălușcă (tel.579)

L. Bordei (tel.585)